

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz Wydawnictwo HELION dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz Wydawnictwo HELION nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Redaktor prowadzący: Ewelina Burska

Projekt okładki: Maciej Pasek

Materiały graficzne na okładce zostały wykorzystane za zgodą Shutterstock.

Wydawnictwo HELION
ul. Kościuszki 1c, 44-100 GLIWICE
tel. 32 231 22 19, 32 230 98 63
e-mail: helion@helion.pl
WWW: <http://helion.pl> (księgarnia internetowa, katalog książek)

Drogi Czytelniku!
Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres
<http://helion.pl/user/opinie?abchx2>
Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

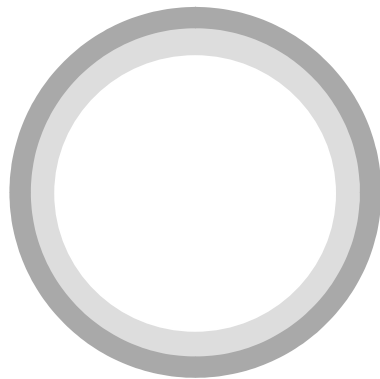
ISBN: 978-83-246-3578-8

Copyright © Helion 2012

Printed in Poland.

- [Kup książkę](#)
- [Poleć książkę](#)
- [Oceń książkę](#)

- [Księgarnia internetowa](#)
- [Lubię to! » Nasza społeczność](#)

SPIS TREŚCI

Wstęp	9
1 HTML 5 i XHTML w pytaniach i odpowiedziach	13
Co to jest HTML 5?	13
Co to jest XHTML?	15
Czy strony utworzone w HTML 4.x lub XHTML można przekształcić w dokumenty HTML 5?	16
Czy HTML 5 ma specjalne wymagania?	16
Co oznacza konieczność poprawnego zagnieżdżenia elementów?	17
Co to znaczy, że dokument musi mieć poprawną formę?	18
Dlaczego w HTML 5 i XHTML należy stosować małe litery?	18
Dlaczego należy pamiętać o znacznikach zamykających?	19
A co z elementami pustymi?	19
Co oznacza stwierdzenie, że HTML 5 i XHTML mają czystsza formę?	20
Co to znaczy, że atrybut id zastępuje nazwę?	21
2 Internet, strona WWW i znaczniki	23
Internet a WWW	23
Przeglądarki	24
Adres URL	25
Znaczniki	26
Jak stosować znaczniki?	26
Wymagane oprogramowanie	28
Edytor programisty	28
Inne oprogramowanie	32

Elementy dokumentu HTML 5	32
Jaka jest podstawowa postać kodu dokumentu HTML 5?	32
Tytuł strony WWW	35
Deklarowanie sposobu kodowania	
polskich znaków diakrytycznych	36
Unicode	37
Norma ISO i Windows code-page	37
Gdzie ustawić kodowanie?	38
Zapisywanie kodu strony na dysku twardym	41
Wyświetlanie strony w przeglądarce	42
Najważniejsze informacje	44
3 Tekst i jego atrybuty	47
Atrybuty tekstu	47
Do czego służą atrybuty tekstu?	47
Jak stosować atrybuty tekstu?	48
Kiedy korzystać z czcionki nieproporcjonalnej?	48
Jak zastosować czcionkę nieproporcjonalną	
do dużego fragmentu tekstu?	51
Po co są twarde spacje?	52
Jak zdefiniować wyrównywanie akapitu tekstu?	54
Jak łączyć tekst wewnątrz akapitu?	56
Jak zdefiniować kolor tekstu i tła akapitu?	57
Jak zdefiniować kolor znaków i tła fragmentu tekstu?	60
Jak zmienić krój pisma i rozmiar czcionki?	62
Jak zdefiniować marginesy akapitu tekstu?	65
Struktura dokumentu	66
Nagłówki	67
Jak zdefiniować nagłówki?	68
Jak korzystać z nagłówków?	69
Zastosowanie elementu section	72
Jak oddzielić fragmenty tekstu?	73
Listy wypunktowane i numerowane	75
Jak zdefiniować listę wypunktowaną?	75
Jak zdefiniować listę zagnieżdżoną?	77
Jak wstawić listę numerowaną?	78
Jak korzystać z listy definicji?	79
Wstawianie znaków specjalnych	81
Podpis	81
Jak umieścić w kodzie HTML dane adresowe?	82
Najważniejsze informacje	84
4 Odnośniki	87
Uniform Resource Locator	88
Ulokowanie dokumentu a ścieżka dostępu	89
Jakie są rodzaje ścieżek dostępu?	89
Co to jest adres bezwzględny?	89

Kiedy i jak korzystać z adresów definiowanych względem dokumentu?	89
Co to są adresy względne definiowane względem folderu nadrzędnego?	91
Definiowanie odnośników	91
Jaki znacznik umożliwia utworzenie odnośnika?	92
Jak wygląda odnośnik?	92
Jak definiować atrybut href?	92
Nawigacja na stronach WWW	95
Odnosiniki a element nav	95
Jak praktycznie korzystać z adresowania względnego i bezwzględnego?	95
Do czego służy atrybut id?	97
Co to jest odnośnik pocztowy?	97
Jak zabrać się do tworzenia systemu nawigacji serwisu?	98
Jak wrócić do strony głównej?	99
Jak skonstruować menu poziome?	99
Tworzenie odnośników prowadzących do punktów nawigacyjnych w obrębie strony	102
Jak zdefiniować odnośnik do zewnętrznej strony WWW? ...	105
Czy można się dowiedzieć, pod jaki adres URL prowadzą połączenia?	107
Otwieranie plików w nowych oknach	108
Jak otworzyć stronę WWW w nowym oknie?	108
Jak zaprogramować okna pop-up?	109
Połączenia z archiwami FTP	110
Najważniejsze informacje	112
5 Obrazy	115
Gdzie wstawiać obrazy?	115
Jaki format wstawianych obrazów?	116
Co to jest GIF?	116
Co to jest JPEG?	117
Co to jest PNG?	118
Oprogramowanie graficzne	119
Jak wstawiać obrazy?	119
Jaką postać ma element img?	119
Czy element img ma atrybuty?	120
Jak wstawiać obraz na stronie WWW?	120
Jak przeglądarka zinterpretuje element img?	123
Czy sam obraz wystarczy?	124
Jak zdefiniować rozmiar obrazu?	125
Jak podawać rozmiary obrazu?	126
Jak określić marginesy obrazu?	127
Jak zdefiniować obramowanie obrazu?	128
Jak wycentrować obraz?	130
Jak wyrównywać obrazy i oblewać tekstem?	131
Jak zdefiniować obrazy wpisane?	133

	Jak kontrolować oblewanie obrazów tekstem?	133
	Jak urozmaicić tekst?	136
	Czy obraz może być tłem strony WWW?	137
	Jak z obrazów zbudować graficzne menu do komunikacji między stronami serwisu?	139
	Do czego służą obrazy aktywne?	141
	Jak zabrać się do zdefiniowania mapy odsyłaczy?	141
	Jak wyznaczyć obszary aktywne obrazu?	142
	Jak zaimplementować mapę odsyłaczy w kodzie strony WWW?	143
	Skąd obrazy na stronie WWW?	144
	Najważniejsze informacje	145
6	Tabele w HTML i XHTML	149
	Do czego służą tabele?	149
	Jak utworzyć tabelę?	150
	Elementy konstrukcyjne tabeli	152
	Jaką strukturę ma kod tabeli w HTML?	152
	Tworzenie i formatowanie tabeli	155
	Modyfikacja tabeli	156
	Jak zmienić szerokość i pozycję tabeli?	156
	Jak zmienić szerokość kolumny tabeli?	157
	Jak zmienić obramowanie tabeli?	159
	Jak zmienić kolor tła i tekstu tabeli?	162
	Jak określić marginesy komórek tabeli?	163
	Jak dodać w tabeli wiersz lub kolumnę?	165
	Jak scalić komórki tabeli?	166
	Jak określić położenia zawartości komórki tabeli?	172
	Strony WWW o układzie tabeli	175
	Jak dodać zawartość tabeli tworzącej układ strony?	177
	Jak zagnieździć tabelę w tabeli?	180
	Tabela w różnych przeglądarkach	184
	Jak sprawdzić wygląd tabel w różnych przeglądarkach?	184
	Najważniejsze informacje	185
7	Kaskadowe arkusze stylów	187
	Kaskadowe arkusze stylów	187
	Jakie są rodzaje arkuszy stylów?	188
	Jaka jest postać definicji osadzonego arkusza stylów?	188
	Klasy	189
	Jak zdefiniować i zastosować klasę stylu?	189
	Definicja CSS	190
	Czcionki w CSS	192
	Tło	192
	Arkusze stylów — zasady ogólne	192

CSS a rozszerzenia HTML	195
Jak zastąpić styl wpisany osadzonym arkuszem stylów?	195
Jak stosować klasy stylów?	197
Jak przygotować arkusz stylów dla tabeli zagnieżdżonej?	199
Wolna przestrzeń na stronie WWW	203
Jak zdefiniować marginesy i odstępy?	203
Jak zdefiniować odstępy między wierszami?	204
Formatowanie kilku znaków	209
Jak zastosować styl do kilku znaków?	210
Tabelaryczny układ strony bez tabeli	211
Jak zdefiniować tabelaryczny układ strony WWW za pomocą elementów języka HTML 5 innych niż <table>?	213
Jak zdefiniować układ strony za pomocą elementów div i stylów CSS?	222
Przylączanie arkuszy stylu do dokumentu HTML	228
Jak przygotować plik łączonego arkusza stylów?	228
Jak dołączyć zewnętrzny arkusz stylów do pliku HTML? ...	229
Najważniejsze informacje	229
A Elementy języka HTML	231
Skorowidz	261

HTML 5 I XHTML W PYTANIACH I ODPOWIEDZIACH

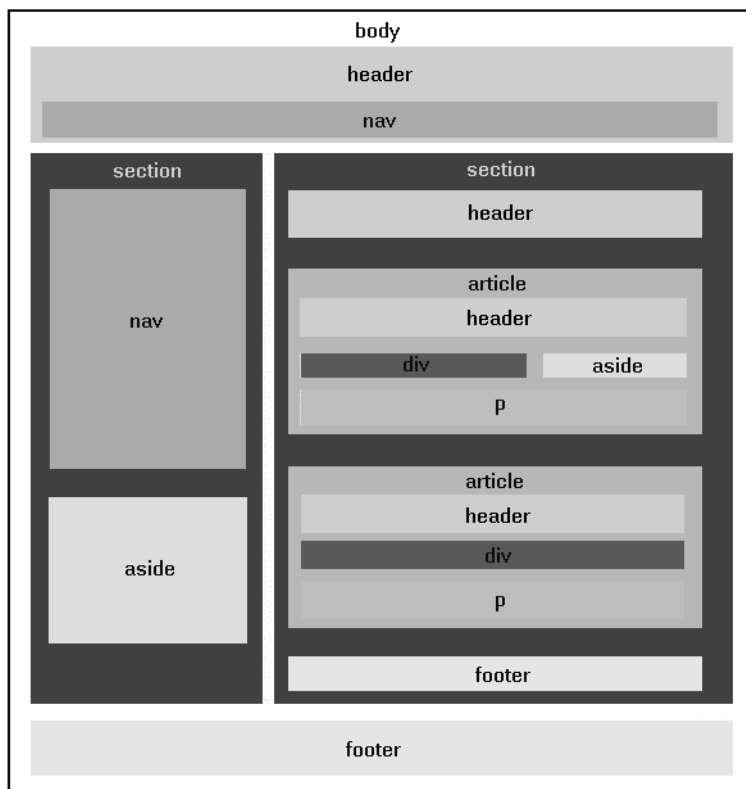
Co to jest HTML 5?

- HTML 5 (ang. *HyperText Markup Language 5*) to hipertekstowy język znaczników wykorzystywany do tworzenia i prezentowania stron internetowych WWW. Stanowi rozwinięcie języka HTML 4 i jego XML-owej odmiany — XHTML 1 (patrz następny punkt). Opracowywany jest w ramach prac grupy roboczej WHATWG (*Web Hypertext Application Technology Working Group*) i W3C (ang. *World Wide Web Consortium*, <http://www.w3.org>).
- HTML 5 zawiera wszystkie najważniejsze elementy semantyczne HTML 4/XHTML 1 i rozszerza je o niektóre elementy XHTML 2 lub ich odpowiedniki (*section*, *nav*, *hgroup*)

oraz nowe, które są niedostępne w innych wersjach HTML (header, footer, aside, figure, mark, details, article). HTML5 ma na celu między innymi uproszczenie składni kodu strony. Aby to osiągnąć, wprowadzono nowe znaczniki umożliwiające zdefiniowanie strukturalnego i funkcjonalnego podziału strony. Oto niektóre z nich (szczegółowy opis znaczników — tych i pozostałych nowych elementów kodu HTML 5 — znajdziesz w dalszej części książki):

- ◆ header — reprezentuje nagłówek elementu, w którym został użyty znacznik. Strona może zawierać więcej niż jeden element header, lecz każdy musi być w innej sekcji (to znaczy musi być umieszczony w innym znaczniku).
- ◆ nav — pozwala definiować sekcję zawierającą odnośniki, a więc na przykład menu nawigacyjne.
- ◆ article — reprezentuje sekcję, która zawierać może określoną odseparowaną treść, jak na przykład artykuł, wpis na blogu, news.
- ◆ section — ten znacznik wydziela element strony. Dotychczas, gdy chcieliśmy dodać nowy element (blok) na stronie, definiowaliśmy element div. W HTML5 do tego celu jest wykorzystywany właśnie znacznik section. Znacznik section może być na przykład użyty jako kontener artykułów, newsów, komentarzy.
- ◆ aside — ten element wyznacza sekcję, gdzie umieszczona zostanie treść powiązana ze znacznikiem, w którym występuje, i zachowująca sens także jako samodzielna zawartość. Najczęściej umieszcza się w tym znaczniku przypisy oraz reklamy. aside często jest używany do wstawiania komentarzy autora. Zawartość aside wyświetlana jest zwykle jako ramka (nie mylić z <iframe>) po którejś stronie artykułu.
- ◆ footer — reprezentuje stopkę elementu, w którym został użyty znacznik. Strona może zawierać więcej niż jeden znacznik footer, lecz każdy musi być w innej sekcji (to znaczy musi być włożony do innego elementu).

Znaczenie wymienionych znaczników jest różne w zależności od ich pozycji w drzewie dokumentu. Nagłówek stworzony za pomocą znacznika header jest czymś innym, gdy znajduje się bezpośrednio wewnątrz elementu body, a czym innym, gdy jest umieszczony wewnątrz elementu article. Własność ta pozwala na tworzenie opisowej struktury kodu HTML, co wcześniej nie było możliwe. Schemat przykładowej struktury ułożonej z nowych znaczników HTML5 zaprezentowany został na rysunku 1.1.

Rysunek 1.1. Struktura strony WWW w HTML 5

Co to jest XHTML?

- XHTML (ang. *eXtensible HyperText Markup Language*) to rozszerzalny język hipertekstowego znakowania.
- XHTML powstał w celu wprowadzenia do języka HTML zgodności z XML (ang. *eXtensible Markup Language*, język elastycznego znakowania), ponieważ HTML do wersji 4.x włącznie nie był nigdy poprawnym dokumentem XML. XHTML może być już parsowany jako XML.
- XML to uniwersalny język formalny przeznaczony do reprezentowania różnych danych w strukturalizowany sposób. XML jest niezależny od platformy, co umożliwia łatwą wymianę dokumentów pomiędzy heterogenicznymi (różnymi) systemami i co znacząco przyczyniło się do znacznego wzrostu popularności tego języka w dobie internetu.

- HTML5 także może być parsowany jako XML, ale tylko wówczas, jeżeli jest zapisywany tak jak XHTML, co oznacza konieczność stosowania małych liter w znacznikach i poprawnego zamykania znaczników.
- XHTML 1.0 jest od 26 stycznia 2000 oficjalnym standardem sieciowym. Rekomendacja W3C oznacza, że specyfikacja jest stabilna i przetestowana. Prace nad wersją XHTML 2 zostały wstrzymane.
- XHTML 1.x nadal żyje jako XHTML 5, który jest częścią HTML 5. Specyfikacja HTML 5 pomaga w migracji z HTML do XML.

Czy strony utworzone w HTML 4.x lub XHTML można przekształcić w dokumenty HTML 5?

Aby strony utworzone w HTML 4.x lub XHTML przekształcić w dokumenty HTML 5, wystarczy modyfikacja deklaracji !DOCTYPE, bowiem język HTML 5 cechuje kompatybilność wsteczna. Deklaracje !DOCTYPE z XHTML czy HTML 4.x są rozbudowane:

```
<!DOCTYPE html PUBLIC "-//W3C//DTD XHTML 1.0 Strict//EN"
"http://www.w3.org/TR/xhtml1/DTD/xhtml1-strict.dtd">

<!DOCTYPE HTML PUBLIC "-//W3C//DTD HTML 4.01//EN"
"http://www.w3.org/TR/html4/strict.dtd">
```

Natomiast deklaracja typu dokumentu !DOCTYPE w HTML 5 jest bardzo prosta:

```
<!DOCTYPE html>
```

W HTML 5 znacznie krótsza jest także deklaracja strony kodowej. Oto przykład:

```
<meta charset="utf-8"/>
```

Składnia ta działa nawet w Internet Explorerze 6, więc nie powinieneś się martwić o brak kompatybilności ze starymi przeglądarkami.

Czy HTML 5 ma specjalne wymagania?

Jak wspomniałam, XHTML spełnia wymogi XML. Natomiast HTML5 może spełniać wymogi XML i być z nim zgodny przy zachowaniu kilku zasad:

- Elementy HTML 5 muszą być poprawnie zagnieżdżane.
- Dokumenty HTML 5 muszą mieć poprawną formę.
- Nazwy znaczników muszą być pisane małymi literami.
- Wszystkie elementy HTML 5 muszą być zamknięte (jedynie <!DOCTYPE> to wyjątek).
- Poniżej wyjaśnimy sobie znaczenie poszczególnych warunków.

Co oznacza konieczność poprawnego zagnieżdżania elementów?

W HTML 5 (i w XHTML) zagnieżdżenie musi być prawidłowe:

```
<b><i>Tekst pogrubiony i pisany kursywą... </i></b>
```

Częstym błędem w listach zagnieżdżonych jest zapominanie, że lista taka musi być umieszczona w obrębie elementu `li`. Kod o następującej postaci:

```
<ul>
<li>Punkt 1</li>
<li>Punkt 2
<ul>
<li>Zagnieżdżony 1</li>
<li>Zagnieżdżony 2</li>
</ul>
<li>Punkt 3</li>
</ul>
```

jest błędny!

A oto poprawny zapis tego kodu:

```
<ul>
<li>Punkt 1</li>
<li>Punkt 2
<ul>
<li>Zagnieżdżony 1</li>
<li>Zagnieżdżony 2</li>
</ul>
</li>
<li>Punkt 3</li>
```

W prawidłowo zapisanym przykładzie znacznik zamykający `</li>` został wstawiony za znacznikiem `</ul>` listy zagnieżdżanej.

Co to znaczy, że dokument musi mieć poprawną formę?

Dokument napisany w języku HTML 5 lub w XHTML musi być poprawny składniowo. Oto podstawowe wymagania, które określają poprawność formy:

- Wszystkie elementy muszą być zagnieżdżone w podstawowym elemencie `html`.
- Elementy podrzędne danych elementów muszą być stosowane w parach i muszą być prawidłowo zagnieżdżane w ich elemencie nadrzędnym.

Struktura dokumentu prezentuje się więc tak:

```
<html>
<head> ... </head>
<body> ... </body>
</html>
```

Dlaczego w HTML 5 i XHTML należy stosować małe litery?

Aby zachować zgodność z XML, nazwy elementów HTML 5 i XHTML muszą być zapisywane małymi literami. Elementy te są aplikacjami XML, a XML to język czuły na wielkość znaku. Tak więc znaczniki `<br>` i `<BR>` zostaną zinterpretowane jako różne.

Zgodnie z tym, zapis kodu w takiej formie:

```
<BODY>
<P>Tekst</P>
</BODY>
```

jest niepoprawny.

Poprawna postać kodu powinna wyglądać tak:

```
<body>
<p>Tekst</p>
</body>
```

Dlaczego należy pamiętać o znacznikach zamykających?

Wszystkie elementy, które nie są puste, muszą mieć znaczniki zamykające.

Zgodnie z powyższym, zapis kodu w takiej formie:

```
<p>Tekst  
<p>Kolejny akapit
```

jest niepoprawny.

Poprawna postać powinna wyglądać tak:

```
<p>Tekst</p>  
<p>Kolejny akapit.</p>
```

Zwróć uwagę, że do każdego znacznika `<p>` dodany został znacznik zamykający `</p>`.

A co z elementami pustymi?

Elementy puste nie zawierają tekstu i zwykle są przez coś zastępowane: na przykład element `img` jest zastępowany przez obrazek, element `br` przez złamanie wiersza, a `hr` przez linię poziomą. Elementy te są często określane jako *samoza-
mykające się*, ponieważ w HTML 5 i XHTML muszą one zostać zaopatrzone w znacznik zamykający, ewentualnie znacznik otwierający musi kończyć się znakami `/>`. Innymi słowy możesz:

- stosować opcję normalnego zamykania znaczników:

```
<img></img>
```

lub

- korzystać z formy pojedynczego znacznika otwierającego i zarazem zamykającego element języka HTML:

```
<img />
```

Oto nieprawidłowa postać wyrażenia:

```
Tu dodamy łamanie wiersza<br>  
A tu pojawi się linia pozioma<hr>
```

Poprawny zapis wygląda tak:

```
Tu dodamy łamanie wiersza<br />
A tu pojawi się linia pozioma<hr />
lub
Kolejna linia <hr></hr>
```

Dodatkowa spacja w zapisie znacznika zamykającego, np. `<br />`, jest konieczna, aby zachować zgodność zapisu z wymogami obecnych przeglądarek.

Co oznacza stwierdzenie, że HTML 5 i XHTML mają czystszą formę?

Żaden z tych języków nie dopuszcza dowolności. Nazwy znaczników i atrybutów *muszą* być pisane małymi literami, wartości atrybutów *muszą* być podawane w cudzysłowach, skracanie definicji atrybutu jest *niedopuszczalne*, atrybut `id` zastępuje nazwę atrybutu, a DTD definiuje w dokumentach HTML 5 i XHTML elementy obowiązkowe.

Skoro tak, to zapis:

```
<table BORDER=1>
```

będzie nieprawidłowy z dwóch powodów. Po pierwsze nazwa atrybutu została napisana wielkimi literami, a po drugie wartość nie została ujęta w cudzysłowie. Oto zapis poprawny:

```
<table border="1">
```

Rezygnacja z możliwości skróconego zapisu atrybutów oznacza, że nie wolno napisać kodu w poniższy sposób:

```
<input checked>
<input readonly>
<input disabled>
<option selected>
```

Aby zapis był prawidłowy, należy zastosować pełną jego postać:

```
<input checked="checked">
<input readonly="readonly">
<input disabled="disabled">
<option selected="selected">
```

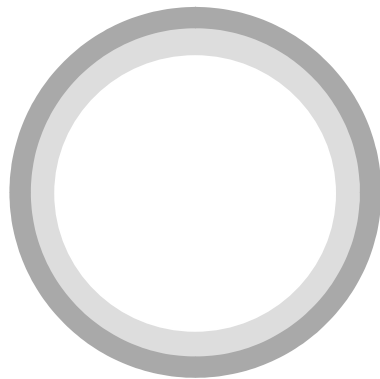
Co to znaczy, że atrybut id zastępuje nazwę?

W HTML 4.01 stosowany jest atrybut name, który definiuje nazwy następujących elementów: a, frame, iframe, img i map. W HTML 5 i XHTML jego rolę przejmuje atrybut id. Atrybut id może być stosowany ze wszystkimi elementami i nadaje elementowi unikatowy identyfikator. Może on zostać użyty przez arkusze stylów do sprecyzowania wyglądu tego elementu lub przez skrypty np. do zmiany jego zawartości.

W celu zachowania zgodności z obecnymi wersjami przeglądarek na razie należy stosować oba atrybuty, czyli name i id, z tymi samymi wartościami. Na przykład:

```
<input type="text" name="nazwisko" id="nazwisko" />
```

Należy także pamiętać o dodatkowej spacji przed /> (patrz uwaga o znacznikach zamykających).

SKOROWIDZ

A

a, 82, 84, 92, 243
add-on, *Patrz* wtyczki
address, 82, 85, 241
adnotacje, 237
adres, 25, 89
 bezwzględny, 25, 89, 94, 105
 URL, *Patrz* URL
 względny, 26, 89, 94
akapit tekstu, 232
alt, 124
animowany GIF, 117
application/xhtml+xml, 34
application/xml, 34
aqua, 58
area, 142, 251
article, 14, 85, 233
aside, 14, 85, 233
atrybuty
 elementu hr, 75
 elementu img, 120
 stylu, 27
 tekstu, 47, 48, 240
 znaczników, 11, 27, 44
audio, 235
author, 40
autor strony WWW, 40

B

b, 49, 240
background-attachment, 194
background-color, 57, 84, 194
background-image, 138, 194
background-position, 194
background-repeat, 194
base, 257
baseline, 140
bdi, 237
bdo, 241
bdquo, 81
big, 240
black, 58
block elements, *Patrz* elementy blokowe
blockquote, 242
blue, 58
Bluefish, 31
body, 33, 45, 232
border, 128, 140, 160
bottom, 140
br, 232
button, 247

C

canvas, 237
caption, 152, 153, 253
Cascading Style Sheets, *Patrz* CSS
cellpadding, 163, 164

cellspacing, 163, 164
centrowanie
 obrazów, 130
 tekstu, 54
charset, 16, 37
Chrome, *Patrz* Google Chrome
circle, 77, 142
cite, 49, 242
class, 189
clear, 135
cm, 65, 84
code, 49, 51, 241
col, 254
colgroup, 254
color, 57, 84, 193
colspan, 166, 171, 180
command, 238
copy, 81
copyright, 81
cp1250, *Patrz* Win1250
CSS, 27, 48, 56, 187, 255, 256
 czcionki, 192, 193
 definiowanie, 190, 196
 fragment tekstu, 210
 klasy, 189, 197
 marginesy, 203
 odstęp między wierszami, 204
 styl łączony, 188, 228
 styl osadzony, 55, 188, 195
 styl wpisany, 55, 188, 195
 tabele, 171
 tabele zagnieżdżone, 199
 tło, 192, 194
 układ strony WWW, 211, 213, 222
 zasady, 192
cudzysłów, 81
 otwierający, 81
 zamykający, 81
cursive, 63
cytat, 49, 242
czas, 236
czcionka
 nieproporcjonalna, 48, 51
 proporcjonalna, 48
 rozmiar, 62, 240
 w CSS, 192, 193
czystsza forma HTML 5 i XHTML, 20

D

data ostatniej modyfikacji strony WWW, 40
datalist, 239
datetime, 236
dd, 79, 250

decimal, 77
decimal-leading-zero, 77
definiowanie
 atributu href, 92
 CSS, 190, 196
 koloru, 58
 odnośników, 91
deklaracja
 strony kodowej, 16, 38
 typu dokumentu, 32, 33, 232
del, 242
description, 39
details, 238
dfn, 49, 241
disc, 77
div, 14, 85, 211, 222, 256
dl, 250
DOCTYPE, 16, 33, 35, 44, 84, 232
dokument HTML, *Patrz* strona WWW
dt, 79, 250

E

edytory, 28, 40
 Bluefish, 31
 kED, 30
 Notepad++, 30
elementy
 adresu URL, 25
 blokowe, 66
 graficzne, *Patrz* obrazy
 konstrukcyjne tabel, 152
 liniowe, 66
 puste, 19
 strony WWW, 45
 zagnieżdżanie, 17
em, 49, 205, 240
embed, 235
emfaza, 49, 240
encje, 52, 81
 „, 81
 ©, 81
 >, 52, 81
 <, 52, 81
 —, 81
 , 52, 81
 –, 81
 ", 81
 ”, 81
 ™, 81
etykiety, 243
eXtensible HyperText Markup Language,
 Patrz XHTML
eXtensible Markup Language, *Patrz* XML

F

fantasy, 63
 fieldset, 249
 figcaption, 120, 152
 figure, 120, 152, 234
 Firefox, *Patrz* Mozilla Firefox
 fizyczne style tekstu, 49
 font, 193
 font-family, 63, 84, 193
 font-size, 63, 84, 193
 font-style, 193
 font-variant, 193
 font-weight, 193
 Fontwork, *Patrz* Galeria Fontwork
 footer, 14, 234
 form, 244
 formaty obrazów, 116
 GIF, 116
 JPEG, 117
 PNG, 118
 SVG, 119
 formularze, 244, 245, 246, 247, 248, 249
 fotografie, *Patrz* obrazy
 fragment tekstu, 210
 FTP, 110
 fuchsia, 58

G

Galeria Fontwork, 137
 generator, 40
 GIF, 116
 animacja, 117
 przeplot, 117
 przezroczystość, 117
 Google Chrome, 24
 grafika, *Patrz* obrazy
 Graphics Interchange Format, *Patrz* GIF
 gray, 58
 grayscale, 118
 green, 58
 gt, 52, 81

H

h1-h6, 67, 85, 232
 head, 33, 45, 256
 header, 14, 234
 height, 126
 hgroup, 68, 85, 233
 hiperłącza, *Patrz* odnośniki
 hr, 74, 85, 232
 atrybuty, 75

href, 84, 92
 definiowanie, 92
 HTML, 10, 44
 tworzenie kodu, 10
 znaczniki, 10
 html (element), 33, 232
 HTML 4, 10
 DOCTYPE, 16
 name, 21
 HTML 5, 9, 13, 44
 czystsza forma, 20
 deklaracja strony kodowej, 16
 DOCTYPE, 16, 33
 elementy puste, 19
 id, 21
 kompatybilność wsteczna, 10
 poprawność składni, 18
 szkielet dokumentu, 15, 32
 wielkość znaków, 18, 28
 wymagania, 16
 zagnieżdżanie elementów, 17
 znaczniki zamykające, 19
 HyperText Markup Language, *Patrz* HTML

I

i, 49, 240
 id, 21, 97
 ikony, 139
 img, 119, 250
 atrybuty, 120
 important, 192
 indeks
 dolny, 49, 240
 górny, 49, 240
 index.html, 98
 in-line, *Patrz* obrazy wpisane
 inline elements, *Patrz* elementy liniowe
 input, 245
 ins, 242
 Internet, 23
 nawiązanie połączenia, 24, 44
 Internet Explorer, 24, 188
 IrfanView, 32, 119, 126
 pobieranie, 119
 ISO-8859-2, 28, 37
 ISO-Latin-2, *Patrz* ISO-8859-2

J

JavaScript, 10, 258
 Joint Photographics Experts Group,
 Patrz JPEG
 JPEG, 117
 justowanie tekstu, 54

K

kaskadowe arkusze stylów, *Patrz* CSS
kbd, 49, 241
kED, 30
keygen, 239
keywords, 39
kierunek tekstu, 241
klasy w CSS, 189, 197
klucz prywatny, 239
klucz publiczny, 239
kod programu, 49, 241
kod źródłowy strony WWW, 26
 komentarz, 232
 wcięcia, 33
kodowanie, 45
 ISO-8859-2, 28, 37
 polskich znaków diakrytycznych, 36
 Unicode, 28, 37
 ustawianie, 38
 Win1250, 37
kody kolorów, 59
kolor
 definiowanie, 58
 fragmentu tekstu, 61
 kody szesnastkowe, 59
 nazwy, 58
 tekstu, 57
 tła strony WWW, 57
 tła tabeli, 162
kolumny tabel, 151
 szerokość, 157
komentarz w kodzie źródłowym, 232
komórki tabel, 151, 253
 dzielenie, 171
 marginesy, 163
 scalanie, 166, 168, 169
kompatybilność wsteczna HTML 5, 10
kompresja obrazów, 116
 GIF, 116
 JPEG, 118
 PNG, 118
kopie zapasowe serwisu WWW, 41
kroje pisma, 62
 cursive, 63
 fantasy, 63
 mono, 63
 sans-serif, 63
 serif, 63
kursywa, 49, 240

L

label, 249
li, 75, 76, 78, 250
lime, 58
line-height, 204
linia pozioma, 73, 232
link, 244
linki, *Patrz* odnośniki
lista
 definicji, 79
 numerowana (uporządkowana), 78, 250
 opcji, 239
 wypunktowana, 75, 250
 zagnieżdżona, 77
 znaki numerowania, 76
 znaki wypunktowania, 76
list-style-type, 76
logiczne style tekstu, 49
lokalizacja
 obrazów, 144
 strony WWW, 89
lower-roman, 77
lt, 52, 81
Lynx, 141

Ł

łamanie tekstu, 56
łączone style CSS, 188

M

mailto, 82, 97
map, 142, 251
mapy odnośników, *Patrz* obrazy aktywne
margin, 56, 65, 84
marginesy
 komórek tabeli, 163
 obrazu, 127
 tekstu, 65
 w CSS, 203
mark, 49, 62, 235
Markup Validation Service, 24
maroon, 58
mdash, 81
menu
 graficzne, *Patrz* ikony
 poziome, *Patrz* nawigacja
menu (element), 95
meta, 39, 45, 84, 256
 autor strony WWW, 40

data ostatniej modyfikacji
 strony WWW, 40
 opis strony WWW, 39
 przekierowanie URL, 40
 słowa kluczowe strony WWW, 39
 użyty edytor, 40
 meter, 236
 miara, 236
 middle, 140
 MIME XML, 34
 mm, 65, 84
 mono, 63
 Mozilla Firefox, 24, 188
 rozszerzenia przeglądarki, 28
 multimedia, 235, 259

N

nagłówek strony WWW, 32, 33, 45, 256
 nagłówki tekstu, 67, 69, 232
 numeracja, 70
 poziomy, 67
 zastosowanie, 71
 name, 21
 nav, 14, 85, 95, 103, 234
 navy, 58
 nawigacja, 95, 98, 139
 nazwy
 kolorów, 58
 plików serwisu WWW, 41
 nbsp, 52, 81
 ndash, 81
 noscript, 258
 Notepad++, 10, 30
 numeracja nagłówków, 70

O

object, 259
 oblewianie obrazów tekstem, 131, 133
 obramowanie
 obrazów, 128
 tabel, 159
 obrazy, 115, 250, 251, 252
 aktywne, 141, 251
 centrowanie, 130
 formaty, 116
 GIF, 116
 ikony, 139
 jako tło strony, 137
 JPEG, 117
 kompresja, 116
 lokalizacja, 144

marginesy, 127
 oblewianie tekstem, 131, 133
 obramowanie, 128
 oprogramowanie, 32, 119
 PNG, 118
 pobieranie, 139
 rozmiar, 125
 SVG, 119
 tekst alternatywny, 124
 urozmaicenie tekstu, 136
 wpisane, 133
 wstawianie, 119
 wyrównanie, 131
 oddzielenie fragmentów tekstu, 73
 odnośniki, 24, 84, 87, 95, 100, 102, 243
 adres URL, 107
 definiowanie, 91
 do archiwum FTP, 110
 do zewnętrznej strony WWW, 105
 mapy, *Patrz* obrazy aktywne
 otwierane w nowym oknie, 108
 pocztowe, 97
 typu pop-up, 109
 wygląd, 92
 znacznik, 92
 odstępy między wierszami, 204
 odsyłacze, *Patrz* odnośniki
 odświeżanie zawartości okna
 przeglądarki, 43
 Ogólnowoświatowa Pajęczyna, *Patrz* WWW
 okna pop-up, 109
 ol, 78, 250
 olive, 58
 onclick, 108, 109
 OpenOffice, 137
 Opera, 24, 188
 opis strony WWW, 39
 oprogramowanie graficzne, 32, 119
 optgroup, 248
 option, 248
 osadzone style CSS, 55, 188
 output, 240

P

p, 232
 padding, 56, 127
 Paint Shop Pro, 119, 126
 param, 259
 pasek stanu przeglądarki, 107
 pauza, 81
 pliki graficzne, *Patrz* obrazy
 plug-in, *Patrz* wtyczki

PNG, 118
podpis, 81
pogrubienie tekstu, 49, 240
polskie znaki diakrytyczne, 36, 45
poly, 142
połączenia, *Patrz* odnośniki
połączenie z Internetem, 24, 44
poprawność składni dokumentu HTML, 18
pop-up, 109
Portable Network Graphics, *Patrz* PNG
poziomy nagłówek, 67
półpauza, 81
pre, 51, 150, 241
progress, 236
przeglądarka grafik, *Patrz*
 oprogramowanie graficzne
przeglądarki internetowe, 24, 44
 Google Chrome, 24
 Internet Explorer, 24
 Lynx, 141
 Mozilla Firefox, 24
 odświeżanie zawartości okna, 43
 Opera, 24
 pasek stanu, 107
 rozszerzenia, 24
 wyświetlanie strony WWW, 42
 wyświetlanie tabel, 184
przekierowanie URL, 40
przeplot, 117
przezroczystość, 117
przycisk, 238
przykładowy tekst, 49
pt, 63, 65, 84
punkty
 drukarskie (pt), 63, 65, 84, 191
 ekranowe (px), 65, 84
purple, 58
px, 65, 84

Q

q, 242
quot, 81

R

rdquo, 81
rect, 142
red, 58
refresh, 40
revised, 40
rowspan, 168, 171

rozmiar
 czcionki, 62, 240
 obrazu, 125
rozszerzenia przeglądarek internetowych,
 24, 28
rozszerzenie .html, 41
rp, 237
rt, 237
ruby, 237
rysunki, *Patrz* obrazy

S

samp, 49, 241
sans-serif, 63
Scalable Vector Graphics, *Patrz* SVG
scalanie komórek tabeli, 166
 w obu kierunkach, 169
 w pionie, 168
 w poziomie, 166
script, 258
section, 14, 62, 72, 85, 233
select, 248
serif, 63
serwery, 23, 44
silver, 58
składnia dokumentu HTML, 18
słowa kluczowe strony WWW, 39
small, 49, 240
Snap ITC, 137
span, 61, 209, 256
square, 77
src, 116, 120
stan realizacji zadania, 236
strona kodowa w HTML 5, 16
strona WWW, 9, 23, 44
 adnotacje, 237
 adres, 25, 89
 autor, 40
 czas, 236
 data ostatniej modyfikacji, 40
 deklaracja typu dokumentu, 32, 33, 232
 elementy, 45
 formularze, 244, 245, 246, 247, 248, 249
 główna, 98
 klucz prywatny, 239
 klucz publiczny, 239
 kod źródłowy, 26
 kodowanie, 45
 kopie zapasowe, 41
 lista opcji, 239
 lokalizacja, 89
 miara, 236

multimedia, 235, 259
 nagłówek, 32, 33, 45, 256
 nawigacja, 95, 98
 nazwy plików, 41
 opis, 39
 podrzędna, 98
 przekierowanie URL, 40
 przycisk, 238
 rozszerzenie .html, 41
 składnia dokumentu, 18
 słowa kluczowe, 39
 stan realizacji zadania, 236
 szkielet dokumentu, 15, 32, 34, 66
 tło, 137
 treść, 32, 33, 45
 tytuł, 35, 256
 układ tabeli, 175, 181
 układ w CSS, 211, 213, 222
 użyty edytor, 40
 wtyczki, 235
 wyświetlanie w przeglądarce, 42
 zapisywanie, 41
 strong, 49, 240
 style (element), 188, 255
 style CSS
 łączony, 228
 osadzony, 55, 195
 wpisany, 55, 195
 style tekstu
 fizyczne, 49
 logiczne, 49
 sub, 49, 240
 sup, 49, 240
 surfowanie po Internecie, 24
 SVG, 119
 szerokość
 kolumny tabeli, 157
 tabeli, 156
 szesnastkowe kody kolorów, 59
 szkielet dokumentu
 HTML 5, 32, 66
 XHTML, 34, 66

Ś

ścieżka dostępu, *Patrz* adres

T

tabele, 149, 252, 253, 254, 255
 dzielenie komórek, 171
 elementy konstrukcyjne, 152
 jako osnowa strony WWW, 175, 181

kolor tła, 162
 kolumny, 151
 komórki, 151, 253
 marginesy komórek, 163
 obramowanie, 159
 scalanie komórek, 166, 168, 169
 stosowanie stylów CSS, 171
 szerokość, 156
 szerokość kolumny, 157
 tworzenie, 150, 155
 w różnych przeglądarkach, 184
 wiersze, 151, 253
 wstawianie wierszy, 165
 wyrównanie, 157
 wyrównanie zawartości, 172
 zagnieżdżone, 180, 199
 znaczniki, 153
 table, 150, 153, 252
 target, 108
 tbody, 152, 153, 254
 td, 150, 153, 165, 253
 teal, 58
 tekst, 47
 akapit, 232
 alternatywny obrazu, 124
 atrybuty, 47, 48, 240
 centrowanie, 54
 cytat, 49, 242
 czcionka nieproporcjonalna, 48, 51
 czcionka proporcjonalna, 48
 emfaza, 49, 240
 fragment, 210
 indeks dolny, 49, 240
 indeks górny, 49, 240
 justowanie, 54
 kierunek, 241
 kod programu, 49, 241
 kolor, 57
 kroje pisma, 62
 kursywa, 49, 240
 łamanie, 56
 marginesy, 65
 nagłówki, 67, 69, 232
 nazwa zmiennej, 49
 oddzielenie fragmentów, 73
 odstęp między wierszami, 204
 pogrubienie, 49, 240
 przykładowy, 49
 rozmiar czcionki, 62, 240
 style fizyczne, 49
 style logiczne, 49
 termin definicji, 241
 twarde spacje, 52

tekst

- urozmaicenie, 136
- wpisany z klawiatury, 49
- wyrównanie, 54
- wyróżnienie, 49
- zaznaczony markerem, 49, 235
- złamania wiersza, 232
- znacznik definicji, 49
- znaki mniejszości, 52
- znaki większości, 52

termin definicji, 241

textarea, 246

text-decoration, 194

tfoot, 152, 153, 254

th, 151, 153, 165, 253

thead, 152, 153, 254

Tidy, 24

time, 236

title, 35, 124, 256

tło

- strony WWW, 137

- tabeli, 162

- w CSS, 192, 194

top, 140

tr, 150, 153, 165, 253

trade, 81

trademark, 81

treść strony WWW, 32, 33, 45

truecolor, 118

twarde spacje, 52, 81

tworzenie kodu HTML, 10

tytuł strony WWW, 35, 256

U

ul, 76, 250

Unicode, 28, 37

Uniform Resource Locator, *Patrz* URL

upper-roman, 77

URL, 25, 44, 88, 92

- elementy adresu, 25, 88

- odnośnika, 107

- przekierowanie, 40

- struktura adresu, 93

urozmaicenie tekstu, 136

usemap, 144

UTF-8, 37, 38

V

var, 49, 241

vertical-align, 140

video, 235

W

W3C, 13, 119, 149, 187

walidatory

- Markup Validation Service, 24

- Tidy, 24

wbr, 237

wcięcie kodu źródłowego, 33

Web Hypertext Application Technology

- Working Group, *Patrz* WHATWG

WHATWG, 13

white, 58

white-space, 99

width, 126, 156

wielkość znaków, 18, 28, 44

wiersze tabel, 151, 253

- wstawianie, 165

Win1250, 37

World Wide Web, *Patrz* WWWWorld Wide Web Consortium, *Patrz* W3C

wpisane style CSS, 55, 188

wstawianie obrazów, 119

wtyczki, 235

WWW, 23, 44

wygląd odnośnika, 92

wymagania HTML 5, 16

wyrównanie

- obrazów, 131

- tabel, 157

- tekstu, 54

- zawartości tabeli, 172

wyróżnienie tekstu, 49

wyskakujące okna, 109

wyświetlanie strony WWW w

- przeglądarce, 42

X

XHTML, 9, 15

- czystsza forma, 20

- DOCTYPE, 16, 35

- elementy puste, 19

- id, 21

- poprawność składni, 18

- szkielet dokumentu, 34

- wielkość znaków, 18, 28

- zagnieżdżanie elementów, 17

- znaczniki zamykające, 19

XHTML 1, 16, 44

XHTML 2, 10, 16

XHTML 5, 16

XML, 15, 44

Y

yellow, 58

Z

zagnieżdżanie

elementów, 17

list, 77

tabel, 180, 199

zapisywanie strony WWW, 41

zasady CSS, 192

zastosowanie nagłówków, 71

zdjęcia, *Patrz* obrazy

złamanie wiersza tekstu, 232

znaczniki, 10, 26, 44

atrybuty, 11, 27, 44

definicji, 49

odnośnika, 92

otwierające, 26

stosowanie, 26

tabel, 153

zamykające, 19, 26

znaki

copyright, 81

diakrytyczne, 36, 45

mniejszości, 52, 81

numerowania listy, 76

specjalne, 81

trademark, 81

większości, 52, 81

wypunktowania listy, 76

PROGRAM PARTNERSKI

GRUPY WYDAWNICZEJ HELION

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW
w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

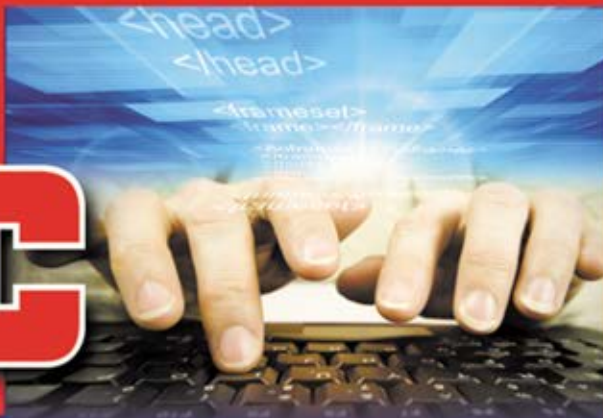
<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA WYDAWNICZA

 Helion SA

abc

języka HTML i XHTML

W obecnych czasach po prostu nie wypada nie mieć swojej strony w internecie. Prawda ta dotyczy już nie tylko dużych firm, organizacji społecznych czy instytucji państwowych, ale i tysięcy prywatnych osób, które nie chcą pozostawać anonimowymi konsumentami treści, lecz pragną zaistnieć w sieci i za jej pośrednictwem dzielić się ze światem swoimi przemyśleniami, tekstami, zdjęciami czy filmami. Wiele ludzi ogranicza się do tworzenia prostych, niewyróżniających się niczym blogów, jednak niektórzy pragną nadać swoim stronom niepowtarzalny charakter.

To właśnie do nich kierowana jest książka **ABC języka HTML i XHTML. Wydanie II**. W przystępny sposób wyjaśnia ona podstawowe zagadnienia związane z używaniem najpopularniejszych języków hipertekstowych, opisuje strukturę i metody tworzenia dokumentów WWW, a także wskazuje narzędzia, które mogą ułatwić pracę projektanta. Dzięki lekturze tego podręcznika zdobędziesz wiedzę niezbędną do kodowania treści witryn i dowiesz się, jak należy opracować właściwy system nawigacji. Poznasz też metody korzystania z tabel, grafik i arkuszy stylów.

- Podstawowe pojęcia związane z siecią i tworzeniem treści WWW
- Struktura, konstrukcje i znaczniki języka HTML
- Narzędzia ułatwiające pracę projektanta stron WWW
- Definiowanie struktury i formatu treści tekstowych
- Korzystanie z odnośników i tworzenie systemu nawigacji
- Metody osadzania obrazów i określania ich parametrów
- Tworzenie i formatowanie tabel
- Używanie kaskadowych arkuszy stylów

Naucz się tworzyć profesjonalny kod stron WWW krok po kroku!

helion.pl
księgarnia internetowa

Nr katalogowy: **8613**

Księgarnia internetowa:
<http://helion.pl>

Zamówienia telefoniczne:
0 801 339900
0 601 339900

Helion

Sprawdź najnowsze promocje:

➔ **<http://helion.pl/promocje>**

Książki najchętniej czytane:

➔ **<http://helion.pl/bestsellery>**

Zamów informacje o nowościach:

➔ **<http://helion.pl/nowosci>**

Helion SA

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 230 98 63

e-mail: helion@helion.pl

<http://helion.pl>

sięgnij po **WIĘCEJ**

KOD KORZYŚCI

ISBN 978-83-246-3578-8

Cena 34,90 zł

Informatyka w najlepszym wydaniu

9 788324 635788